

פרק יום טוב

מתניתין:

ב-10 א. יום טוב שחל להיות ערב שבת —

לא יבשל בתחלה, לא יהיה עיקר יעוד בישולו להכין מיום טוב לשבת.

אבל, אלא מבשל הוא את עיקר בישולו ליום טוב, ללא הערמה.

ואם הותר מבישולו — הותר לשבת.

והיתר זה הוא כשלעצמו, ללא הצורך להגיע לידי תקנת "עירוב תבשילין".

ב. זמי שרוצה לעשות את עיקר תבשילו ביום טוב לשבת:

הרי הוא עושה תבשיל לשם "ערוב תבשילין" מערב יום טוב, וסומך עליו, על עירוב התבשילין שהניח, כדי לבשל את עיקר בישולו מיום טוב לשבת.

ג. כיצד הוא עירוב תבשילין?

בית שמאי אומרים: שני תבשילין.

ובית הלל אומרים: דיו תבשיל אחד.

ושוין, מודים בית שמאי לבית הלל, בדג צלוי וביצה שעליו, הנצלית עם הדג, לאחר ש"טחים" אותה על הדג — שהן נחשבים לשני תבשילין, ויוצאים בהן ידי חובת

עירוב בשני תבשילין. למרות שהם צלויין יחד, ונאכלים כתבשיל אחד.

ד. ואם אכלו לעירוב ביום טוב לפני שבישל לשבת, או שאבד העירוב — לא יבשל עליו ביום טוב בתחלה לשבת.

ואם שייר ממנו כל שהוא — סומך עליו לבשל ביום טוב לשבת.

גמרא:

והוינן בה: מנא הני מילי? על מה הסמיכו חכמים את תקנת עירוב תבשילין, שמכוחה התירו לבשל מיום טוב לשבת?

אמר שמואל: סמכו חכמים על הא דאמר קרא [שמות כ] "זכור את יום השבת לקדשו" — ויש ללמוד מכאן, כ"אסמכתא" בלבד:

זכרהו, עשה זכר ליום השבת, מחמת יום אחר — שבא להשכיחו!

שאם חל יום טוב בערב שבת, ומרבה אז האדם בהכנת סעודת יום טוב, הוא עלול לשכוח מהשבת, ולא יניח לכבוד סעודת השבת כפי כבודה של השבת.

ולכן, משמע [כאסמכתא גרידא] מן הכתוב, כי יש לעשות זכר לשבת על ידי "עירוב תבשילין", שמכינים ומניחים את התבשיל